

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII
ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL FOR PREVENTING AND ELIMINATING DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare, 180, bir. 405
tel.: +373 (022) 212 - 807
info@egalitate.md

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (022) 212 - 807
info@egalitate.md

Nr. 04/949 din 16 iunie 2022

la nr. 03/4988 din 07 iunie 2022

Ministerul Justiției

e-mail: secretariat@justice.gov.md
adriana.dodon@justice.gov.md

Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (Consiliul) în temeiul art. 12 lit. c) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și pct. 21 lit. b) al Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, a examinat *proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității) (număr unic 307/MJ/2022) expediat pentru avizare repetată.*

Consiliul apreciază faptul că o serie din modificările propuse și aprobate anterior se regăsesc în versiunea actuală a proiectului de lege și mizează în continuare pe colaborarea și deschiderea autorilor de a continua eforturile de îmbunătățire a proiectului în lucru, în vederea capacitării veritabile a Consiliului.

În cele ce urmează, Consiliul reiterează o serie de propuneri care au fost subiect al discuțiilor anterioare cu Ministerul Justiției, dar care nu au fost acceptate din anumite considerente și nu se regăsesc în versiunea expediată pentru avizare repetată. În acest context, Consiliul solicită luarea în considerare a argumentelor ce determină necesitatea operării modificărilor propuse și revizuirea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității, număr unic 307/MJ/2022), după cum urmează:

Competența de a sesiza Curtea Constituțională

1. Consiliul reiterează solicitarea de a completa art. 25 din Legea 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale nr. 502/1995, cu următorul cuprins: „litera k) Consiliul pentru egalitate”.

Consiliul a argumentat anterior necesitatea de a modifica cadrul normativ aferent controlului de constituționalitate, deoarece Consiliul este o entitate care ar putea aduce plus-valoare procesului de perfecționare a legislației prin sesizarea înaltei Curți și stoparea aplicabilității actelor normative ce conțin prevederi discriminatorii. De asemenea, Consiliul consideră că justificarea precum că cercul de subiecți cu drept de sesizare a Curții Constituționale este

suficient de larg este irelevantă și inoportună, nefiind de una singură suficientă pentru a priva Consiliul, una din instituțiile naționale pentru drepturile omului, de prerogativa de a sesiza Curtea Constituțională. Totodată, Consiliul atrage atenția asupra faptului că argumentul privind existența unor alte căi prin care Consiliul ar putea sesiza Curtea Constituțională, și anume prin intermediul instanței de judecată fiind parte la un proces, nu epuizează problematica în discuție, întrucât soluția propusă este limitativă, întrucât depinde de discreția părților în procedura administrativă de a contesta sau nu decizia Consiliului, circumstanțe în care Consiliul nu are pârghii de a interveni sub nici o formă. Mai mult decât atât, Consiliul nu poate contesta în instanța de judecată actele administrative proprii, pentru a fi ridicată excepția de neconstituționalitate.

Modificarea Codului Contravențional

2. La art. III pct. în textul contravenției Hărțuirea (art. 70²) de substituit sintagma „opinii politice sau orice alte opinii” cu sintagma „opinii, apartenență politică,” ca să fie în concordanță cu art. 1 alin.(1) din Legea 121/2012 în redacția proiectului de modificare.
3. Consiliul își exprimă dezacordul față de excluderea din sancțiunea contravenției prevăzută de art. 70² Hărțuirea a sintagmei „cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.”. Consiliul ține să menționeze că această sancțiune contravențională este în prezent prevăzută la art. 54² Cod contravențional – Încălcarea egalității în domeniul muncii, care la alin.(2) sancționează hărțuirea în câmpul muncii. Mai mult decât atât, sancțiunea contravențională privind privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate este prevăzută, de exemplu, contravenția Calomnia (art. 70 Cod contravențional), care ar leza demnitatea persoanei prin răspândirea informațiilor mincinoase ce defăimează o anumită persoane sau contravențiile prevăzute de art. 312 și 313 Cod contravențional, atunci când persoana își exercită necorespunzător atribuțiile de serviciu. Consiliul atrage atenția că sancțiunea contravențională menționată este o măsură coercitivă și descurajatoare, fiind în concordanță cu art. 32 Cod contravențional și nu lezează dreptul la muncă. În lumina celor expuse, Consiliul vine cu propunerea de a completa în art. 70² Cod contravențional în redacția proiectului de modificare la final după textul „persoanei cu funcție de răspundere” cu textul „cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.”.
4. De asemenea Consiliul își exprimă dezacordul față de excluderea sintagmei „recomandărilor date de consiliu” din textul art. 71² Cod contravențional. Consiliul menționează că conform pct. 65 din Regulamentul de activitate a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea 298/2012, decizia este un act executoriu pentru subiecții

vizați. Drept urmare, în cazul în care Consiliul a făcut recomandări și decizia nu a fost contestată aceasta urmează a fi executată. Astfel, recomandările au de asemenea un caracter imperativ și Consiliul ar trebui să aibă o pârgie de implementare a acestora. Drept urmare, Consiliul propune menținerea în textul art. 71² Cod contravențional a cuvântului „recomandărilor„.

5. În contextul modificării Codului Contravențional, Consiliul reiterează solicitarea de a modifica art. 423⁵ din Cod cu prevederi ce țin de atribuirea competenței de a examina contravențiile stipulate la art. 54², 65¹, 70², 70³, 71¹, 71². Deși propunerea nu a fost acceptată în proiect, Consiliul este de opinia că acest fapt va consolida mandatul Consiliului pe domeniul combaterii discriminării prin atribuirea competenței de a sancționa faptele discriminatorii și va contribui la realizarea recomandărilor 127.32 și 127.33 înaintate Republicii Moldova ca urmare a Evaluării Periodice Universale, care au fost acceptate de către aceasta.

Modificarea Legii nr.121/2012 cu privire la asigurarea egalității

6. La art. 4 din Legea nr. 121/2012 Consiliul solicită repetat excluderea propunerii de modificare a literei a), dat fiind faptul că Legea 121/2012 nu prevede noțiunea de persoană publică și legislația Republicii Moldova nu are o definiție unică a acestei noțiuni. Astfel, art. 123 alin.(2) Cod penal și art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64/2010 tratează în mod diferit noțiunea de persoană publică. Pentru a respecta principiul stabilității prevăzut de art. 3 ale Legii 100/2017 propunem menținerea prevederii în vigoare a lit. a) a art. 4 din Legea 121/2012.
7. La art. 11 Consiliul insistă pe excluderea propunerii de modificare a alineatului (11). Consiliul reiterează că membrii nu sunt permanenți, ei desfășoară și alte activități lucrative și obligarea lor de a veni 16 ore săptămânal la Consiliu ar afecta independența acestora. Astfel, propunerea de modificare a alin. (11) din art. 11 a Legii nr. 121/2012 urmează a fi exclusă.
8. La art. 11 alin (12) din Legea nr. 121/2012 Consiliul propune după cuvintele „pentru fiecare ședință” completarea cu cuvintele „și activitate de instruire”. Consiliul a explicat necesitatea remunerării membrilor nepermanenți în realizarea atribuției prevăzute de art. 12 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității. Consiliul consideră necesar identificarea de soluții în acest sens, în special pentru a consolida capacitățile instituției pe segmentul de prevenire a discriminării.
9. Mandatul vast al Consiliului în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și promovării oportunităților egale determină necesitatea instituirii unui cabinet al președintelui Consiliului. Astfel, propunem completarea a art. 11 cu alineatul (12¹) cu următorul conținut:

„(12¹) În activitatea sa, Președintele poate fi asistat de personal încadrat în propriul cabinet, conform prevederilor Legii nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică.”

10. La art. 12 lit. k) din Legea nr. 121/2012 Consiliul propune substituirea sintagmei „constată” cu sintagma „examinează”. Această propunere vine urmare a propunerilor de modificare a Codului contravențional și de investire a Consiliului cu competența de examinare a contravențiilor atribuite conform competenței.
11. O altă recomandare a Consiliului ce nu a fost acceptată vizează substituirea cuvintelor „Consiliu din oficiu” cu cuvintele „membrii Consiliului”, în cadrul art. 13 alin. (1) al Legii nr. 121/2012 în redacția legii de modificare. Raționamentul acestei propuneri rezidă în faptul că conform pct. 15 din Regulamentul de activitate a Consiliului, aprobat prin Legea nr. 298/2012, în atribuțiile membrilor este pusă sesizarea Consiliului despre existența unei fapte de discriminare. Respectiv, propunerea ține să clarifice că sesizarea privind existența unei fapte de discriminare poate fi făcută doar de un membru al Consiliului, dar nu de Consiliu din oficiu, în calitatea sa de organ colegial, deoarece legea nu prevede actul prin care Consiliul s-ar autosesiza. Modificarea respectivă vizează delimitarea clară a atribuțiilor membrilor Consiliului și nu este în dezacord cu prevederile art. 11 alin. (1) în versiunea propusă de proiect.
12. Consiliul reiterează solicitarea de a completa art. 15 alin. (3¹) al Legii nr. 121/2012 în redacția legii de modificare după cuvintele „examinării plângerii” cu cuvintele „sau a monitorizării modului de executare a prescripțiilor/recomandărilor formulate de Consiliu” și după cuvintele „activității de documentare” cu cuvintele „și monitorizare”. În argumentarea propunerii respective, Consiliul atrage atenția asupra faptului că vizitele de documentare ar putea fi necesare pentru a constata neexecutarea prescripțiilor Consiliului și obligațiilor asumate prin acordurile de conciliere, fapte ce constituie contravenția prevăzută de art. 7¹² din Codul contravențional. Din acest motiv, se impune posibilitatea efectuării de către Consiliu a vizitelor de documentare și în cadrul procesului de monitorizare, nu doar în procesul de examinare a obiectului plângerii.

Modificarea Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului

13. La propunerea de modificare a pct. 9 din Regulament, Consiliul propune excluderea frazei a doua, deoarece textul ei se regăsește deja în art. 11 alin. (11) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității.
14. La propunerea de modificare a pct. 10 din Regulament, Consiliul propune expunerea propoziției a doua în următoarea redacție: „Audierile pot fi desfășurate de cel puțin un membru al Consiliului.”. Consiliul ține să menționeze că audierile sunt doar o metodă de colectare a probelor, iar deciziile sunt adoptate în cadrul ședințelor de deliberare la care participă toți membrii.

Consiliul consideră ca în cazul dat nu are incidență principiul transparenței procedurii.

De asemenea Consiliul propune expunerea penultimei propoziții „La cererea părților sau prin decizia motivată a Consiliului, audierile pot fi desfășurate prin intermediul mijloacelor de comunicare la distanță.” din pct. 10 din Regulament în versiunea proiectului de modificare în următoarea redacție: „La cererea părților sau din oficiu, audierile pot fi desfășurate prin intermediul mijloacelor de comunicare la distanță.”. Această propunere ar fi în concordanță cu art. 86 Cod administrativ, care prevede că în vederea asigurării eficienței procedurii, participanții sau alte persoane sînt citate la sediul autorității publice doar în cazurile în care citarea lor este absolut necesară pentru derularea procedurii. Dacă se solicită declarații, petiții sau alte documente scrise, acestea se vor expedia prin poștă electronică, poștă sau prin alte mijloace de comunicație. De asemenea și art. 213 și 216 Cod de procedura civilă folosesc sintagma „din oficiu” atunci când instanța de judecată decide asupra audieri participanților sau martorilor prin mijloace de comunicare la distanță.

Consiliul propune expunerea ultimei propoziții a pct. 10 în următoarea redacție: „Pentru documentarea audierilor și conservarea probelor, Consiliul poate utiliza orice mijloc tehnic.”. Această propunere este în concordanță cu art. 18 Cod de procedura civilă unde de asemenea este prevăzută înregistrarea ședințelor de judecată și nu este necesar acordul participanților.

15. La pct. 14 lit.c), Consiliul propune excluderea sintagmei “și agenda”, or prevederea respectivă se referă la ședința de audieri a părților, pentru care nu este necesară și nici oportună elaborarea unei agende, deoarece are loc doar audierea participanților la ședință.
16. La propunerea de modificare a pct. 21 din Regulament Consiliul reiterează propunere de excludere de la litera a) a sintagmei „potrivit tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”, deoarece acest text limitează nejustificat standardele de nediscriminare aplicabile în țară. Or, semnând Acordul de Asociere la UE, statul și-a asumat responsabilitatea de a armoniza legislația națională la cea europeană, iar aceasta din urmă nu cuprinde doar tratatele internaționale, dar și un șir de alte directive și acte regulatorii.
17. Pentru a asigura concordanța între art. 425³ Cod contravențional și art. 12 alin.(1) lit. k) din legea 121/2012 și punctul 32 lit.d) din Regulamentul de activitate, aceasta din urmă urmează a fi expusă în următoarea redacție: „d) examinează contravențiile în conformitate cu prevederile Codului contravențional;”.
18. Consiliul propune completarea la final a pct. 46¹ în redacția proiectului de modificare cu textul „iar termenul de examinare a acestuia urmează a fi calculat de la data înregistrării ultimei plângeri conexe”. Clarificarea acestei situații

este necesară, deoarece trebuie asigurat dreptul la apărare tuturor petiționarilor care au depus plângeri în care se invocă aceeași problemă.

19. Consiliul își exprimă dezacordul cu excluderea textului „și poate fi interpretată de Consiliu în defavoarea reclamatului.” din ultima propoziție a pct. 57 din Regulament. Consiliul ține să atragă atenția că în cazurile de discriminare se aplică inversarea sarcinii probei și astfel conform pct. 56 din Regulament reclamatului îi revine sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare. Acest lucru se datorează faptului că motivul care stă la baza unui tratament diferențiat de multe ori nu există decât în mintea pârâtului. Acest lucru poate fi realizat fie prin dovedirea faptului că nu a existat nicio legătură de cauzalitate între criteriul interzis și tratamentul diferențiat, fie prin demonstrarea faptului că, deși tratamentul diferențiat este legat de criteriul interzis, acesta prezintă o justificare rezonabilă și obiectivă. În cazul în care presupusul autor al discriminării nu poate dovedi niciunul dintre cele două, acesta va fi tras la răspundere pentru discriminare. Curtea de Justiție a Uniunii Europene, examinând aplicarea Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică și Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (menționate în preambulul Legii cu privire la asigurarea egalității 121/2012) în cauza Galina Meister c. Speech Design Carrier Systems GmbH¹ a indicat că refuzul de a furniza informațiile poate fi considerat drept unul dintre elementele care permit să se presupună existența unei discriminări în procesul de recrutare. Mai mult decât atât, art. 25 din Codul administrativ invocat de Ministerul afacerilor interne nu are relevanță în cazul dat. Principiul imparțialității invocat urmează a fi interpretat luând în considerație art. 49 și 50 din Codul administrativ. Drept urmare, Consiliul insistă de a completa pct. 57 la final cu textul „și poate fi interpretată de Consiliu în defavoarea reclamatului”.

20. De asemenea, Consiliul propune expunerea pct. 58 din Regulament în următoarea redacție: „În procesul de examinare a plângerii părțile au dreptul de a fi reprezentate în condițiile art. 46 din Codul administrativ nr. 116/2018.” Această modificare este dictată de faptul că reglementările art. 46 din Codul administrativ deja stabilesc modalitatea de reprezentare a participanților în procedura administrativă, iar pentru respectarea caracterului uniform al legislației, Consiliul propune păstrarea aceleiași formule.

Modificarea statutului funcției publice

21. Consiliul reiterează propunerea de modificare a art. 3¹ alin.(2) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, prin

---

¹ CJUE, cauza Galina Meister c. Speech Design Carrier Systems GmbH, C-415/10, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:62010CJ0415&from=EN>

completarea cu litera i²) cu următorul cuprins: „i²) președintelui Consiliului pentru egalitate”. Consiliul notează că potrivit prevederii enunțate, pașapoarte diplomatice se eliberează conducătorilor autorităților publice autonome sau care dispun de independență funcțională, precum Avocatului Poporului, președintelui Curții de Conturi. Din această perspectivă, președintele Consiliului pentru Egalitate are un statut similar, motiv pentru care ar trebui să beneficieze de pașaport diplomatic în condiții de egalitate. Pe de altă parte, potrivit art. 3¹ alin.(2) lit. z⁴) pașapoarte diplomatice se eliberează conducătorilor de instituții numiți de Parlament. În această privință, potrivit art. 11 alin. (2) din Legea nr. 121/2012, membrii Consiliului sunt numiți de Parlament. Totodată, faptul că președintele este ales cu majoritatea voturilor membrilor nu este în măsură să justifice diferența de tratament, or acesta nu influențează statutul funcției de conducător al unei autorități publice autonome și independente.

22. Consiliul stabilește că tratarea diferită a persoanelor de demnitate de înalt rang, prin nerecunoașterea dreptului de a avea inclusiv cabinet personal președintelui Consiliului, este o măsură discriminatorie în raport cu acesta și necesită a fi revăzută. Președintele Consiliului, la fel ca și alte categorii de demnitari are necesitatea de a fi asistat de un cabinet personal, care să îl ajute în exercitarea competențelor atribuite. Respectiv Consiliul solicită completarea art. 2 alin. (2) din Legea nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică după cuvintele „Avocatul Poporului” cu cuvintele „, Consiliul pentru egalitate”.

Președinte

Digitally signed by Feldman Ian
Date: 2022.06.16 16:29:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ian FELDMAN

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-69-5931

Chișinău

14 iunie 2022

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ref: scrisoarea nr. 03/4988 din 7 iunie 2022 /număr unic 307/MJ/ 2022

Centrul de armonizare a legislației, analizând în mod repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității), definitivat în baza avizelor autorităților interesate, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri adiționale. Totodată, poziția Centrului expusă anterior prin Avizul nr. 31/02-69-4661 din 12 mai, va fi reflectată în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

/Semnat electronic/

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2022.06.14 17:04:25 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: Marina Raiu
Tel: 022-250-377

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 229